

OPEN CALL

Από τα Αρχεία στους Αλγόριθμους: Μνήμη, Διαχείριση και Εθνομουσικολογική Έρευνα στις Λαϊκές Μουσικές Παραδόσεις του Ελληνικού Κόσμου

Το *Μουσικό Λαογραφικό Αρχείο Μέλπως Μερλιέ* του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών και η *Μουσική Βιβλιοθήκη Λίλιαν Βουδούρη* του Συλλόγου *Οι Φίλοι της Μουσικής* ανακοινώνουν τη διοργάνωση Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα τη διερεύνηση του παρόντος και του μέλλοντος της έρευνας για τις λαϊκές μουσικές του Ελληνικού Κόσμου, με επίκεντρο τα μουσικά αρχεία και τους μετασχηματισμούς που έχουν επιφέρει σε αυτά οι τεχνολογικές εξελίξεις των τελευταίων δεκαετιών — από τη διαχείριση και τεκμηρίωση των αρχειακών συλλογών έως τις σύγχρονες ψηφιακές, δικτυακές και αλγοριθμικές προσεγγίσεις.

Έχουν περάσει εκατό σχεδόν χρόνια από το 1930, όταν πραγματοποιήθηκαν οι ιστορικές ηχογραφήσεις του *Συλλόγου Δημωδών Ασμάτων*, προάγγελου του *Μουσικού Λαογραφικού Αρχείου*, με επιστημονικό υπεύθυνο τον Hubert Pernot και με την επιμέλεια της Μέλπως Μερλιέ. Οι ηχογραφήσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν λίγα μόλις χρόνια μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή και την Ανταλλαγή, σε μια περίοδο κατά την οποία το εθνικό κράτος της Ελλάδας αναδιαμορφωνόταν μέσα από βαθιές κοινωνικές και πολιτισμικές μεταβολές.

Πρόκειται για την πρώτη συστηματική προσπάθεια μουσικής δειγματοληψίας μέσα από ερευνητικές ηχογραφήσεις, με σκοπό την χαρτογράφηση των κατά τόπους μουσικών παραδόσεων του Ελληνικού Κόσμου. Το εγχείρημα αυτό συνέβαλε καθοριστικά στην ανάπτυξη της σχετικής έρευνας και μπορεί να ιδωθεί ως μέρος μιας ευρύτερης πνευματικής δυναμικής της εποχής, η οποία συνδέεται με τις αναζητήσεις της γενιάς του '30. Παράλληλα, έθεσε τα θεμέλια για τη διαμόρφωση της εθνομουσικολογικής έρευνας στην Ελλάδα.

Σήμερα, οι ιστορικές και πολιτισμικές τομές που σημάδεψαν την Ελλάδα και τον κόσμο κατά τον 20ό και 21ο αιώνα έχουν μετασχηματίσει ριζικά το πεδίο των λαϊκών μουσικών πρακτικών. Το πέρασμα στην ψηφιακή εποχή, η ανάπτυξη ψηφιακών αποθετηρίων, η παγκοσμιοποίηση των πολιτισμικών ροών και η ανάδυση της Τεχνητής Νοημοσύνης αναπροσδιορίζουν όχι μόνον την μεθοδολογία και τα ερευνητικά εργαλεία, αλλά και έννοιες κομβικές, όπως η μνήμη, η κοινότητα και οι πολιτισμικές πρακτικές. Στο πλαίσιο αυτό, ένα Αρχείο λειτουργεί πλέον ως μια σύνθετη οντότητα όπου, πέραν του παραδοσιακού του

ρόλου ως αποθετηρίου, καλείται να ανοιχτεί προς σειρά ερευνητικών, εκπαιδευτικών, εκδοτικών, επιμορφωτικών και πολιτιστικών δράσεων.

Το Συνέδριο θέτει ως κεντρικό στόχο τον κριτικό αναστοχασμό αναφορικά με τον ρόλο που καλούνται να παίξουν τα Αρχεία στο πεδίο της έρευνας των λαϊκών (τόσο των αγροτικής προέλευσης, όσο και των αστικών) παραδόσεων του Ελληνικού Κόσμου, καθώς και στη διερεύνηση νέων ερευνητικών κατευθύνσεων και προοπτικών. Ειδικότερα, επιδιώκει να κινηθεί στους ακόλουθους κύριους θεματικούς άξονες (ενδεικτικά):

Κύριοι θεματικοί άξονες:

1. Μουσικά Αρχεία, λαϊκή μουσική και πολιτισμική μνήμη

- Η συγκρότηση μουσικών Αρχείων και η συμβολή τους στη μελέτη των λαϊκών μουσικών παραδόσεων του ελληνικού κόσμου
- Αρχεία, πολιτισμική μνήμη και πολιτικές της παράδοσης
- Ιδεολογικές και επιστημολογικές διαστάσεις της καταγραφής και ταξινόμησης της λαϊκής μουσικής
- Ο ρόλος των μουσικών Αρχείων στη διαμόρφωση της εθνομουσικολογικής γνώσης

2. Τεκμηρίωση, ψηφιοποίηση και ψηφιακές υποδομές για τη λαϊκή μουσική

- Ψηφιοποίηση και διατήρηση αρχειακών συλλογών λαϊκής και παραδοσιακής μουσικής
- Ψηφιακά αποθετήρια, τεκμηρίωση και διαλειτουργικότητα μουσικών δεδομένων
- Σημασιολογική μοντελοποίηση και υπολογιστικές προσεγγίσεις στη μελέτη μουσικών Αρχείων
- Εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης στην ανάλυση, ταξινόμηση και ανάκτηση μουσικού υλικού
- Νέες μορφές πρόσβασης, ακρόασης και διάχυσης των αρχειακών τεκμηρίων

3. Μεθοδολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις στη μελέτη της λαϊκής μουσικής

- Εθνομουσικολογικές και διεπιστημονικές προσεγγίσεις στη μελέτη αρχειακών συλλογών
- Συνεργατικές και συμμετοχικές μορφές έρευνας
- Η σχέση ερευνητή, Αρχείου, μουσικών κοινοτήτων και φορέων πολιτιστικής διαχείρισης

- Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις στη μελέτη της λαϊκής και παραδοσιακής μουσικής

4. Λαϊκές μουσικές παραδόσεις και κοινωνικοί μετασχηματισμοί

- Παράδοση, νεωτερικότητα και παγκοσμιοποίηση στις λαϊκές μουσικές πρακτικές
- Μετακινήσεις πληθυσμών, προσφυγικές εμπειρίες, διασπορά και μουσικές ανταλλαγές
- Αγροτικές και αστικές λαϊκές μουσικές κουλτούρες
- Μουσικά δίκτυα, κοσμοπολιτισμός και πολιτισμικές διασταυρώσεις
- Αυθεντικότητα, φολκlorισμός, αναβιώσεις και σύγχρονες επανανοηματοδοτήσεις της «παραδόσης»

5. Ηχογραφήσεις, δισκογραφία και μέσα καταγραφής της λαϊκής μουσικής

- Πρώιμες επιτόπιες καταγραφές και ιστορικές ηχογραφήσεις λαϊκής μουσικής
- Η εμπορική δισκογραφία ως πεδίο έρευνας των λαϊκών μουσικών ρεπερτορίων
- Τεχνολογίες ηχογράφησης, αναπαραγωγής και διάδοσης του ήχου
- Η βιομηχανία του ήχου και η διαμόρφωση μουσικών ιδιωμάτων και ακροατηρίων

6. Ηθικές, νομικές και πολιτικές διαστάσεις της αρχειακής έρευνας

- Ζητήματα εκπροσώπησης και πρόσβασης στις μουσικές παραδόσεις
- Διαχείριση και προστασία της άυλης πολιτισμικής κληρονομιάς
- Πνευματική ιδιοκτησία και δικαιώματα χρήσης αρχειακών τεκμηρίων
- Ο ρόλος ιδιωτικών συλλογών, κοινοτικών αρχείων και συμμετοχικών πρακτικών τεκμηρίωσης

7. Δημιουργική και δημόσια αξιοποίηση των μουσικών αρχείων

- Τα μουσικά Αρχεία ως χώροι έρευνας, εκπαίδευσης και πολιτιστικής δράσης
- Καλλιτεχνικές επανερμηνείες και σύγχρονες δημιουργικές χρήσεις αρχειακού υλικού
- Η λαϊκή μουσική κληρονομιά σε εκθέσεις, εκδόσεις, ψηφιακές πλατφόρμες και δημόσιες δράσεις

- ο Το μουσικό αρχείο ως πεδίο δημόσιου διαλόγου και σύγχρονου πολιτισμικού προβληματισμού

Το Συνέδριο στοχεύει να αποτελέσει πεδίο ανταλλαγής απόψεων και κριτικού διαλόγου γύρω από τα παραπάνω επιστημολογικά, μεθοδολογικά και ιδεολογικά ζητήματα.

Μορφές συμμετοχής:

- ο Ανακοινώσεις (20 λεπτά)
- ο Θεματικά πάνελ (3–4 ομιλητές)
- ο Poster
- ο Στρογγυλές τράπεζες
- ο Καλλιτεχνικές/ηχητικές παρουσιάσεις
- ο Workshops (μεθοδολογικά ή τεχνολογικά)

Οδηγίες υποβολής:

Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να υποβάλουν περίληψη (έως 300 λέξεις), μαζί με σύντομο βιογραφικό σημείωμα (έως 150 λέξεις).

Για προτάσεις πάνελ, απαιτείται συνολική περιγραφή (έως 500 λέξεις) και επιμέρους περιλήψεις.

Προθεσμία υποβολής προτάσεων: **10 Δεκεμβρίου 2026**

Αποστολή προτάσεων στο e-mail: mla@kms.org.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΟΥΣΙΚΟ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ
ΑΡΧΕΙΟ
ΜΕΛΟΣ ΜΕΡΑΙΕ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΣΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟ
ΜΟΥ
ΗΧΗΘ
ΑΙΤΑΝ ΒΟΥΛΟΓΗ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΙ ΦΙΛΟΙ
ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ